

פרשת ואתחנן

וה' התאנף בי על דבריכם וישבע לבלתי עברי את הירדן (ד, כא)

וה' התאנף בי על דבריכם וישבע לבלתי עברי את הירדן ולבלתי בא אל הארץ הטובה אשר ה' אלוקיך נתן לך נחלה. כי אנוכי מת בארץ הזאת אינני עובר את הירדן ואתם עוברים וירשתם את הארץ הטובה הזאת

כבר תמהו המפרשים על שייכות פסוקים אלו שענינם שבועת ה' שלא יכנס משה לאר"י, לפרשה זו המדברת מאזהרת איסור עבודה זרה, ומה ענין זה אצל זה.

ויתבאר היטב ע"פ הא דאמרו בגמ' ערכין (לב, ב) עה"פ (נחמיה ח, יז) ויעשו בני הגולה השבים מן השבי סוכות וישבו בסוכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון כן בני ישראל וגו' ותהי שמחה גדולה מאד. אפשר בא דוד ולא עשו סוכות עד שבא עזרא, אלא דבעי רחמי על יצר דעבודה זרה ובטליה ואגין זכותא עלייהו כי סוכה. (דבעי עזרא רחמי איצרא דע"ז ואימסר בידיה כדאמר בסנהדרין סד, א רש"י שם) והיינו דקא קפיד קרא עילויה דיהושע, דבכל דוכתא כתיב יהושע והכא כתיב ישוע, בשלמא משה לא בעא רחמי דלא הוה זכותא דארץ ישראל, אלא יהושע דהוה ליה זכותא דארץ ישראל, אמאי לא ליבעי רחמי, ע"כ.

ומבואר דזכותה של אר"י בכוחה להואיל לו למנהיג העם להתפלל לבטל מהם יצר דע"ז, ובלא זכות זו אין לו אף להשתדל בענין זה. מעתה מבואר כמין חומר דברי משה, דבהיות והנני מת בארץ הזאת ואיני יכול לעבור את הירדן, באופן דליכא לי זכותא דאר"י כדי שאוכל לבטל מכם יצרא דע"ז, לכך הזהירו מאד בעבירה דעבודה זרה.

מקור: אבני שוהם - רבי משה לייב שחור